

AI asistent pre digitálnu knižnicu

Návrh riešenia pre knižnice, archívy a informačné inštitúcie

Odborný projekt zameraný na praktické využitie umelej inteligencie v prostredí knižníc a informačných služieb – pre knihovníkov, katalogizátorov aj používateľov.

O projekte

Čo je AI asistent pre digitálnu knižnicu?

AI asistent je inteligentný nástroj navrhnutý priamo pre prostredie knižníc, archívov a informačných inštitúcií. Na rozdiel od všeobecných chatbotov je optimalizovaný na odborné úlohy spojené s dokumentmi, metadátami, rešeršami a informačnými službami.

Asistent funguje nad **internou znalostnou bázou** inštitúcie – teda pracuje s jej vlastnými katalógmi, dokumentmi a pravidlami, nie len so všeobecnými vedomosťami z internetu. To zaručuje relevantnosť a dôveryhodnosť odpovedí.

- Projekt je navrhnutý tak, aby bol nasaditeľný v reálnom prostredí knižníc bez potreby hlbokých technických znalostí zo strany personálu.

Kľúčové piliere projektu

- Práca s vlastnou znalostnou bázou inštitúcie
- Transparentnosť a upozornenia na limity AI
- Podpora pre knihovníkov aj koncových používateľov
- Integrácia do existujúcich knižničných systémov

Čo vie AI asistent robiť?

Asistent pokrýva celý rad každodenných odborných úloh – od priamej komunikácie s používateľom až po technickú prácu s metadátami a katalogizáciou.

Odpovedanie na otázky

Poskytuje presné odpovede používateľom na základe internej znalostnej bázy knižnice aj všeobecných zdrojov.

Pomoc pri rešeršiach

Vyhľadáva relevantné dokumenty, navrhuje zdroje a zostavuje prehľady literatúry podľa zadanej témy.

Sumarizácia textov

Automaticky vytvára zrozumiteľné zhrnutia dlhých dokumentov, správ alebo vedeckých článkov.

Anotácie a kľúčové slová

Navrhuje obsahové anotácie a odporúča kľúčové slová pre katalogizáciu v súlade s odbornými štandardmi.

Práca s metadátami

Pomáha pri tvorbe, kontrole a obohacovaní metadát podľa platných knižničných a archívnych štandardov.

Upozornenie na halucinácie

Aktívne informuje používateľa o miere istoty odpovede a upozorňuje na možné nepresnosti generované AI.

Cieľové skupiny

Pre koho je asistent určený?

Verejné knižnice

Podpora pre knihovníkov pri každodenných otázkach čitateľov, vyhľadávaní v katalógu a komunikácii s používateľmi.

Vedecké knižnice

Asistencia pri odborných rešeršiach, tvorbe bibliografií a spracovaní vedeckej literatúry pre výskumné tímy.

Digitálne knižnice

Automatizácia spracovania digitálnych zbierok, obohacovanie metadát a podpora online informačných služieb.

Archívy

Pomoc pri popise archívnych fondov, tvorbe inventárov a vyhľadávaní v rozsiahlych archívnych zbierkach.

Katalogizátori

Návrhy kľúčových slov, predmetových hesiel a formálnych popisov v súlade s medzinárodnými štandardmi.

Pracovníci služieb

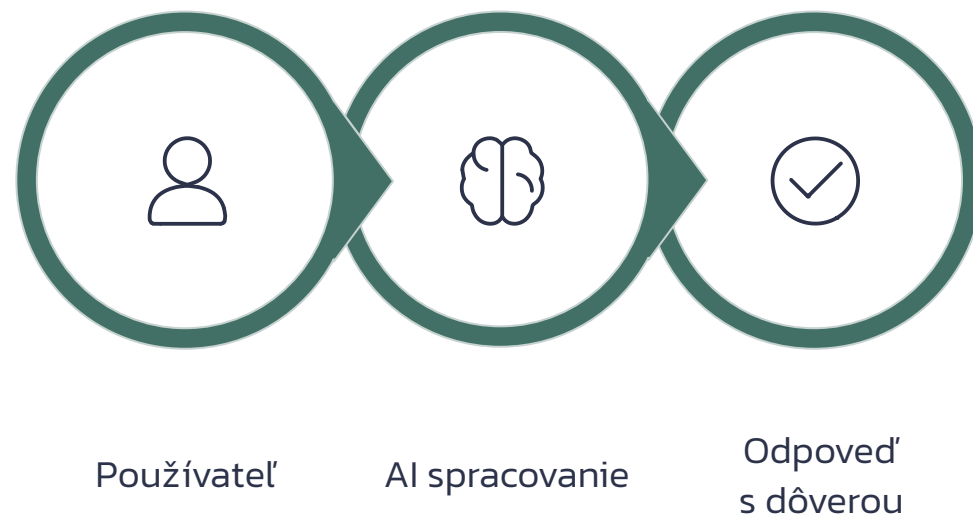
Príprava návrhov odpovedí pre čitateľov, spracovanie rešeršných požiadaviek a podpora referenčných služieb.

Ako asistent funguje?

AI asistent je postavený na modeli jazykovej inteligencie, ktorý je prepojený s **internou znalostnou bázou** konkrétnej inštitúcie. Používateľ kladie otázky cez jednoduché rozhranie – asistent vyhledá relevantné informácie, spracuje ich a vráti štrukturovanú odpoveď.

Kľúčovou vlastnosťou je **dvojúrovňové overovanie**: asistent najprv prehľadá internú bazu, a až v druhom kroku dopĺňa informácie zo všeobecných zdrojov. Každá odpoveď obsahuje indikátor spoľahlivosti a zdroj informácie.

⚠️ Asistent vždy upozorní, ak odpoveď vychádza z neistých zdrojov alebo ak existuje riziko AI halucinácie – transparentnosť je základným princípom návrhu.

Prínosy a odporúčania pre implementáciu

Prečo práve teraz?

Knižnice a archívy čelia rastúcemu objemu digitálnych dokumentov a požiadaviek na rýchle informačné služby. AI asistent predstavuje praktické riešenie, ktoré zvyšuje efektivitu bez náhrady ľudského odborníka.

Personál zostáva kľúčovým článkom – AI preberá rutinné úlohy a uvoľňuje čas na odbornú a kreatívnu prácu.

01

Analýza potrieb inštitúcie

Mapovanie existujúcich procesov, identifikácia priorít a definovanie rozsahu implementácie spolu s kľúčovými používateľmi.

02

Príprava znalostnej bázy

Spracovanie interných dokumentov, katalógov a pravidiel inštitúcie do formátu vhodného pre AI systém.

03

Pilotné nasadenie a testovanie

Spustenie asistenta vo vybranom oddelení, zber spätnej väzby od personálu a postupné ladenie odpovedí.

04

Plošné zavedenie a školenie

Rozšírenie na celú inštitúciu, zaškolenie pracovníkov a nastavenie pravidelnej aktualizácie znalostnej bázy.